

STAVANGER/SOLA/RANDABERG

Arbeidslivet Plass for alle?

Joacim Sikberg, Maria Lindstrøm og Petter Billengren slår fast at heller ikke Churchill var riktig klok. Hvor mange av vår tids Churchill'er sitter fast på Navs venteværelse?

FOTO: FREDRIK REFVEM

Ikke riktig kloke

TORUNN EGGE ROUX

torunn.egge.roux@aftenbladet.no

Der ikke riktig kloke, bedriftslederne og politikerne som glimret med sitt fravær under Næringsforeningens lunsjmøte denne uken. De som med omhu velger hvor de vil bli sett, og hvem de vil se, samles vanligvis i stinn brakke når det mektige nettverket inviterer.

Si Forus, transportkorridor, parkering, energi, næringsutvikling eller kommunesammenslåing; politikere og næringslivsledere løper raskere enn sin egen skygge for ikke å gå glipp av noe.

Si tilrettelagt arbeid, og våre fremste kvinner og menn gløtter knapt opp fra pc-skjermen. Når temaet er inkluderende arbeidsliv

og redusert arbeidsevne, overlater de Næringsforeningens møte-lokaler til trøste- og bærefolket. Til de som allerede vet så altfor godt hvor skoen trykker, men som mangler makten og myndigheten til å gjøre noe med det.

IKKE RART DA, at det for svært mange er mye vanskeligere å leve et godt liv i «verdens rikeste land» enn det var da både næringslivet og de som styrer offentlige budsjetter hadde langt mindre å rutte med enn i dag.

«Churchill var inte heller klog». Påstanden henspeiler til den handlekraftige britiske statsministerens bipolare lidelse. Østra Teatern, en svensk dramagruppe på turné, forteller de som gidder å høre at selv om vi har en diagnose, så **er** vi ikke denne diagnosen. Vi mennesker er sammensatte, og kan like gjerne prestere på tross av som på grunn av.

Politikere og næringsliv gidder ikke høre. Så hvordan få gnidd inn budskapet; at det er de selv som må andres dersom et voksende antall trygdede skal orke å stå opp om morran?

10.800 UNGE i alderen 18-29 var uføretrygdete ved utgangen av mars i år. Det er 690 flere enn på samme tidspunkt i fjor, altså en økning på 6,8 prosent.

Årsakene er flere og de er

sammensatte, skrevet Statistisk sentralbyrå i en forklarende tekst, men peker konkret på endringer i arbeidslivet.

Professor i sosialmedisin Steinar Westin viser i et intervju med avisen Klassekampen til bølgen av privatisering og konkurranseutsetting når han skal forklare hvorfor så mange unge faller utenfor.

PÅ MØTET for politikere og næringslivsfolk, der ingen av dem var til stede, dramatiserte teatergruppen Østra Teatern med hjerteskjærende pedagogiske grep hvordan det er å ikke helt passe inn i rekrutteringsselskapernes boks. Når selv den enkleste arbeidsoppgave blir satt ut til det firmaet som leverer det rimeligste og mest effektive tilbudet, er det ikke plass til jenta med ADHD, eller den unge mannen med Asbergers, de som plages av angst eller som har en kronisk lidelse som innebærer et høyere sykefravær enn bedriftens tilnærmede 0-visjon.

Mens denne trenden er i ferd med å ende i parodien og enhver som vil ha fast arbeid ikke bare må vise til en kilometerlang cv, men også underlegge seg psykologiske tester, tør heldigvis noen bedriftsledere gå motstrøms. De opplever gjerne at det ikke er samvittigheten, men bunnlinjen,

som velsignes. Ikke bare viser det seg at den en ventet minst av, faktisk er i stand til å levere. Kreativiteten blant alle bedriftens medarbeidere styrkes, arbeidsmiljøet blir bedre og trivselen øker. Et fellesskap er avhengig av dem som kan tilføre smak og lukt om det vil være kreativt.

Den klokkeste kan lære noe av å gi en mindre rutinert kollega en håndrekning eller fem. Impulsene vi får fra dem som ikke har henfalt til den sløve A-fire-tankegangen, kan være befriende og derfor også produktivitetsfremmende. Hvor lærerrikt ville det ikke være å dele lunchbord med en som ikke skal kjøre SUVen til hyttepalasset i Sirdal i helgen. Som samfunn tjener vi på en gjensidig erkjennelse av at også andres liv kan være gode liv.

HVA DE GÅR GLIPP AV, bedriftslederne som ikke forstår at de beste resultatene fordrer mer enn målbar kunnskap, effektivitet og fleksibilitet!

Og hvor trist er det ikke at vi har politikere som tror at flere med nedsatt funksjonsevne skal komme i arbeid om de bare får konkurrere mot hverandre i et anbuds-system som måles på pris og effektivitet.

Vi har laget oss et system der psykisk utviklingshemmede konkurrerer mot mennesker med

en fysisk funksjonsutfordring og disse igjen konkurrerer med mennesker som har vært i ordinært arbeidsliv i en mannsalder, og som skal tilbakeføres etter et møte med veggen.

De sistnevnte gruppene tar en stadig større del av den kaken de psykisk utviklingshemmede tradisjonelt har fått på deling. De mange som er fullt i stand til å stå i ordinært arbeid om bare arbeidsgiverne er villige til å legge ørlite til rette, overtar de varig tilrettelagte offentlige tiltaksplassene. Resultatet er at unge psykisk utviklingshemmede ikke får kontakt med arbeidslivet, men i beste fall hensleper en livslang tilværelse på dagsenter. I verste fall sitter de alene i en leilighet i et kommunalt bofellesskap.

MANGE AV DEM kunne vært konger på haugen, som Joacim Sikbergs rollefigur. Etter årevis på vent, hos Nav og i kommunen, fant en hamburgersjappe ut at en lettere utviklingshemmet kanskje kunne være vel så lønnsom arbeidskraft som ustabile studenter. Solskinns historien fra virkelighetens fasit er røde tall som ble til solid overskudd. Nå er ansatte som er «litt annerledes» kjedens lønnsomme varemerke.

Men det er i Sverige. I Rogaland vil vi helst ikke vite sånt.